

Sygn. akt III AUa 199/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda (spr.) SA Teresa Czekaj
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2013 r. w Lublinie

sprawy 1 Wojskowego Szpitala (...) z Polikliniką Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w L. z udziałem zainteresowanych Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (...) Spółki Komandytowej w L. oraz B. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji wnioskodawcy 1 (...) Szpitala (...) Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 12 grudnia 2012 r. sygn. akt VIII U 1004/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od 1 Wojskowego Szpitala (...) z Polikliniką Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w L. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

III AUa 199/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie wnioskodawcy 1 Wojskowego Szpitala (...) z Polikliniką Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w L. od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. określającej wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zainteresowanej B. Z., zatrudnionej w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej (...) Spółce Komandytowej w L.

na podstawie umowy zlecenia. Sąd zasądził nadto od wnioskodawcy na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Zainteresowana B. Z. jest z zawodu pielęgniarką, zatrudnioną w pełnym wymiarze czasu pracy w 1 Wojskowym Szpitalu (...) z Polikliniką Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w L. na oddziale neurologicznym. W związku z potrzebami Szpitala pomiędzy Szpitalem a Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej (...) Spółką Komandytową z siedzibą w L. zawarte zostały umowy, których przedmiotem było świadczenie usług zdrowotnych. Celem realizacji umów,

(...) zawierał umowy zlecenia m.in. z B. Z.. Umowa z zainteresowaną została zawarta w dniu 1 stycznia 2010 roku. Na jej podstawie (...) zlecił B. Z. wykonywanie prac medycznych w terminie od dnia 1 stycznia 2010 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku, z wynagrodzeniem 19,20 złotych brutto za godzinę. Umowa została rozwiązana z dniem 31 grudnia 2011 roku. W ramach umowy B. Z. wykonywała zadania pielęgniarki na oddziale neurologicznym. Czynności pielęgniarskie wykonywane w ramach umowy zlecenia były takie same jak te, które wykonywała na podstawie stosunku pracy tj. typowe czynności pielęgniarskie wobec pacjentów Szpitala. B. Z. pracowała na terenie Szpitala posługując się sprzętem szpitalnym. Jej czas pracy był rozliczany przez pielęgniarkę oddziałową, która zlecała jej konkretne czynności do wykonania.

Sąd Okręgowy obdarzył wiarą zeznania zainteresowanej B. Z. oraz świadków L. S. i M. K., gdyż są rzeczowe i logiczne, a nadto korespondują z dowodami w postaci dokumentów.

W ocenie Sądu Okręgowego zeznania świadka M. W. nie wniosły nic istotnego dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyż świadek nie jest zatrudniona w Szpitalu i posiada jedynie ogólną wiedzę o panującej w nim sytuacji.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania, przywołując przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 roku, nr 205, poz. 1585 ze zm.).

Zgodnie z treścią art. 8 ust 2a tej ustawy za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie niniejszej najistotniejsze znaczenie ma fakt świadczenia usług medycznych na rzecz Szpitala, przez pracownika Szpitala, na podstawie umowy zawartej z odrębnym podmiotem. Zainteresowana B. Z. w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) świadczyła usługi pielęgniarskie na rzecz Szpitala, z którym związana była stosunkiem pracy. W czasie trwania umowy wykonywała typowe czynności wchodzące w zakres usług medycznych, których odbiorcą był jej pracodawca, to jest Szpital, a nie zleceniodawca (...). Wprawdzie to (...) był związany umowami ze Szpitalem i zobowiązany był do świadczenia usług medycznych w określonych postanowieniach umów zakresie, lecz czynności objęte przedmiotem umowy zlecenia realizowane były na oddziałach szpitala przez osoby, które były związane stosunkiem pracy z tym szpitalem, a nie z (...).

W ocenie Sądu Okręgowego B. Z. wykonując pracę na podstawie umowy zlecenia zobowiązana była do wykonywania zadań zleconych, mieszczących się w granicach czynności określonych jako świadczenia zdrowotne w art. 3 obowiązującej do 1 lipca 2011 roku ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jedn. Dz. U. z 2007 roku Nr 14, poz. 89, ze zm.) oraz w art. 2 ust. 1 pkt 10 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2011 roku, Nr 112, poz. 654, ze zm.).

Zainteresowana wykonując pracę w oparciu o zadania zlecone przez (...) na oddziale Szpitala, w którym jednocześnie była zatrudniona w ramach umowy o pracę świadczyła usługi pielęgniarские na rzecz swego pracodawcy. Praca ta nie była nadzorowana przez (...) i nie była odbierana przez ten podmiot.

Przepis art. 8 ust 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy o wykonywanie pracy na podstawie umowy zlecenia przez osobę, która umowę taką zawarła z podmiotem trzecim, jednakże w ramach umowy zlecenia wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Kluczową zatem przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 2 września 2009 roku (II UZP 6/09, OSNP z 2010 roku, Nr 3-4, poz. 46), zgodnie z którym pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy agencyjnej, umowy o dzieło, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy. Nadto Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 lutego 2010 roku (I UK 259/09, Lex nr 585727) wskazał, że podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnymi, rentowymi, chorobowymi i wypadkowymi tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy.). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy).

W myśl art. 18 ust 1 i 1 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeśli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W myśl art. 81 ust. 1, ust 5 i ust 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (j.t. Dz.U z 2008, Nr 164 poz. 1027) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe tych osób tj. podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego.

W sytuacji, gdy zainteresowana zawarła umowę zlecenia z podmiotem innym niż pracodawca i wykonywała pracę na rzecz pracodawcy, to z tytułu zawartej umowy zlecenia podlega ubezpieczeniom społecznym tak jak z umowy o pracę, to jest obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, zdrowotnemu i wypadkowemu. W takim przypadku płatnikiem składek jest podmiot, z którym zleceniobiorca pozostaje w stosunku pracy i na rzecz którego wykonują pracę na podstawie umowy zlecenia zawartej z odrębnym podmiotem.

Z powyższych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Rozstrzygając o kosztach procesu Sąd Okręgowy miał na uwadze treść art. 98 § 1 i 3 k.p.c, art. 99 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163 poz. 1349 ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 8 ust. 2a cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wyrażające się w przyjęciu, że szpital jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu przychodu uzyskanego przez B. Z. od Spółki (...);

2) naruszenie przepisów art. 35 i 35a ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej, rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 5 sierpnia 1993 r. w sprawie ogólnych warunków, trybu zawierania i rozwiązywania umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych (...) (Dz.U. Nr 76, poz.363) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 13 lipca 1998 r. w sprawie umowy o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne (Dz.U. Nr 93, poz. 592) poprzez ich niezastosowanie a w konsekwencji przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że zainteresowana będąca pracownikiem szpitala świadczyła na jego rzecz usługi w sytuacji gdy w rzeczywistości beneficjentem tych usług byli pacjenci;

3) naruszenie przepisów kodeksu postępowania cywilnego polegające na nierozważeniu wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności pominięciu zagadnienia dotyczącego charakteru prawnego umów o udzielanie świadczeń medycznych zawartych pomiędzy szpitalem a spółką (...), co ma istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż brak tych ustaleń prowadził do oddalenia odwołania, bez oceny rodzaju zawartych umów.

Powołując powyższe zarzuty skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania oraz o zasądzenie kosztów procesu ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania.

Apelujący wywodził, że umowy zawierane przez szpital w trybie art. 35a ustawy o zakładach opieki zdrowotnej są umowami szczególnymi, do których nie mają zastosowania przepisy dotyczące zlecenia. Mają one na celu zapewnienie udzielanie świadczeń zdrowotnych ludności i to pacjenci a nie zakłady opieki zdrowotnej są beneficjentami tych umów. Brak zatem podstaw do obciążania szpitala kosztami składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zawarcia tych umów. Przepis art. 8 ust. 2a cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie daje podstaw do wskazania szpitala jako pracodawcy – płatnika składek w procesie realizacji umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych.

Z tych względów wnioskodawca uznawał apelację za uzasadnioną.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości zarówno ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Zarzuty apelacji nie są trafne.

Przede wszystkim, wbrew zarzutom apelacji, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i rozważył wszystkie istotne dla sprawy okoliczności. Istota sprawy sprowadzała się do zbadania czy zainteresowana jest pracownikiem w rozumieniu art. 8 ust. 2a cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych a tym samym czy jej pracodawca jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od przychodu uzyskanego w ramach stosunku pracy jak i umowy zlecenia zawartej ze spółką (...).

Badając te okoliczności Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia art. 8 ust. 2a cyt. ustawy i słusznie przyjął, iż na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych pojęcie pracownika jest szersze niż na gruncie prawa pracy. Pracownikiem nie jest bowiem wyłącznie osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, spółdzielczej umowy o pracę, powołania, mianowania i wyboru (art. 2 k.p.) ale również osoba, która w oparciu o umowę agencyjną, umowę zlecenia lub inną o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowę o dzieło zawartą z innym podmiotem wykonuje pracę na rzecz swojego pracodawcy. Istotne jest zatem związanie

stosunkiem pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonuje pracę w ramach umowy wymienionej w treści cyt. przepisu, którą zawarła z innym podmiotem. Taka sytuacja występuje w niniejszej sprawie. Zainteresowana pozostaje w stosunku pracy z wnioskodawcą a jednocześnie zawarła umowę zlecenia ze spółką (...) i wykonywała zatrudnienie w ramach tej umowy na rzecz swojego pracodawcy. Tym samym w okresie trwającej umowy zlecenia była pracownikiem – po myśli art. 8 ust. 2a cyt. ustawy.

Nietrafne jest stanowisko apelującego, wedle którego zainteresowana nie wykonywała pracy na rzecz szpitala ale na rzecz pacjentów. Zadaniem szpitala jako przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego, jest wykonywanie działalności leczniczej, polegającej na udzielaniu pacjentom świadczeń zdrowotnych – art. 2 ust. 1 pkt 9 z zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. Nr 217). Tym samym to szpital a nie jego pracownicy czy świadczeniobiorcy świadczy usługi lecznicze. Zainteresowana zarówno w ramach stosunku pracy jak i w ramach zawartej z (...) umowy zlecenia wykonywała pracę na rzecz szpitala, świadczącemu usługi lecznicze na rzecz pacjentów.

Skoro zainteresowana była pracownikiem szpitala również w ramach zawartej umowy zlecenia, to szpital jako pracodawca jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy - art. 4 pkt 2a cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (por. orzecznictwo Sądu Najwyższego: uchwała z dnia 2 września 2009 r. II UZP 6/2

OSNP 2010/3-4/46, wyrok z dnia 14 stycznia 2010 r. I UK 252/09, wyrok z dnia 18 października 2011 r. III UK 22/11 OSNP 2012/21-22/266).

Sąd Okręgowy nie dopuścił się też naruszenia art. 35 i 35a obowiązującej do dnia 1 lipca 2011 r., a cytowanej w apelacji, ustawy o zakładach opieki zdrowotnej jak i przepisów rozporządzeń, powołanych przez apelującego. Cytowane przepisy ustawy dotyczą procedury zawierania umów pomiędzy samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej, który jest uprawniony do udzielania zamówienia na świadczenia zdrowotne a podmiotem przyjmującym zamówienie. Szczególne unormowanie i charakter takiej umowy nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyż umowa o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne nie stanowi tytułu ubezpieczenia. Istotne znaczenie ma natomiast umowa zawarta pomiędzy (...) a zainteresowaną i sposób jej realizacji. Oczywiście zgodzić się należy z apelującym, że beneficjentami umów zawartych w trybie art. 35 i art. 35a cyt. ustawy są pacjenci, co tylko wzmacnia tezę, iż to szpital i (...) świadczą usługi lecznicze na rzecz pacjentów a nie zatrudnieni przez te podmioty pracownicy czy zleceniobiorcy. Te osoby wykonują bowiem pracę na rzecz szpitala.

Apelujący nie wskazał jakie konkretne przepisy rozporządzeń cytowanych w apelacji zostały naruszone przez Sąd Okręgowy, zatem nie jest możliwe odniesienie się do tego zarzutu, tym niemniej rozporządzenia te dotyczą trybu zawierania i rozwiązywania umów o udzielanie zamówień na świadczenia zdrowotne a umowy te, z przyczyn wyżej wskazanych, pozostają bez wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok wydany przez Sąd Okręgowy jest trafny i zgodny z obowiązującymi przepisami zaś apelacja wnioskodawcy jako bezzasadna podlega oddaleniu w trybie art. 385 k.p.c.

Na mocy art. 350 § 3 k.p.c. Sąd Apelacyjny sprostował oczywistą omyłkę w wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie poprzez prawidłowe określenie nazwy wnioskodawcy.